

კახეთის ქედის სამხრეთ ნაწილის ზედაცარცული ნალექების სედიმენტოლოგიურ- იქნოლოგიური კვლევის წინასწარი შედეგები

ზურაბ ლებანიძე¹, ანზორ გორგაძე¹, თამარ ბერიძე², რუსუდან ჩაგელიძე³

zurab.lebanidze@tsu.ge

¹გეოლოგიის დეპარტამენტი, ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
უნივერსიტეტის ქ. 13

²ალ.ჯანელიძის გეოლოგიის ინსტიტუტი, ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი, პოლიტკოვსკაიას ქ.31

³საქართველოს ეროვნული მუზეუმი, რუსთაველის გამზ.3/10

2017 წლის საველე სამუშაოების პერიოდში ჩვენს მიერ შესწავლილ იქნა კახეთის ქედის სამხრეთ ნაწილის ზედაცარცული ნალექების რამდენიმე ჭრილი სედიმენტოლოგიური კვლევის და მათში იქნოფაუნის დადგენის მიზნით.

საკვლევი ტერიტორია მდებარეობს კავკასიონის სამხრული ფერდის ნაოჭა ზონის ჟინვალ-გომბორის სტრუქტურულ-მორფოლოგიური ერთეულის ჩრდილო ნაწილში. ა. ცაგარელის (1954), ნ. მრეველიშვილის (1997) მონაცემებით და ჩვენი დაკვირვებით საკვლევ რაიონში ზედაცარცული ფლიშური ნალექების ჭრილი ზოგადად შემდეგნაირად გამოიყურება: უძველესი წარმონაქმნია **უკუღმართის წყება**, რომელიც თანხმობით აგრძელებს ქვედაცარცული (ალბური) ასაკის **ნავთისხევის წყებას** და აგებულია კონგლომერატებით, ტუფქვიშაქვებით, პოლიმიქტური ქვიშაქვებით, მერგელოვანი ფიქლებით და მერგელებით. წყება მოიცავს ქვედა სენომანს და შუა სენომანის ქვედა ნაწილს. სტრატეგრაფიულად ზევით თანხმობით განლაგებული **ანანურის წყება** სამად ნაწილდება: ქვედა ნაწილი წარმოდგენილია 4-45 მ სიმძლავრის გაკაჟებული ფიქლების, ქვიშაქვების და გრაველიტების დასტით, რომელიც შუა სენომანის ზედა ნაწილს და ზედა სენომანს შეესატყვისება. დამახასიათებელი შავი სილიციტები წყების შუა ნაწილშია წარმოდგენილი (4-55 მ), რომლებიც მათზე განლაგებულ გაკაჟებული კირქვების, მერგელების და ქვიშაქვების დასტასთან (6-35 მ) ერთად ქვედა ტურონულს მიეკუთვნება. ანანურის წყებას თანხმობით აგრძელებს 40 მ-მდე სიმძლავრის ზედატურონული **მარგალიტისკლდის წყება**, რომელიც აგებულია დამახასიათებელი წითელი და ვარდისფერი შეფერილობის კირქვების, მერგელების და გრაველიტების მორიგეობით. ზევით მას თანდათანობით ცვლის მოყვითალო-თეთრი ფერის ლითოგრაფიული კირქვებისა და მერგელების მორიგეობა - **ემმაკისხევის წყება**. წყება ხასიათდება ცვალებადი სიმძლავრით (30-350 მ) და კონიაკურ-სანტონურად თარიღდება. კარბონატულია კამპანური ნალექებიც - მარცვლოვანი კირქვების და ფერადი (მწვანე და წითელი) მერგელების მორიგეობა (25-40 მ), რომელსაც **ჯორჯის წყების** სახელით აღწერენ. ზედა ცარცულის ჭრილი მთავრდება მასტრიხტული ასაკის **საბუეს წყებით**, რომელიც უთანხმოდ არის განლაგებული ჯორჯის წყების ქანებზე ან უფრო ძველ ნალექებზე. წყება აგებულია კირქვებით, ქვიშიანი კირქვებით, კარბონატული ქვიშაქვებით, მიკროკონგლომერატებით და ბრეჩჩიებით. სისქე 25-200 მ-ია.

აღნიშნული ნალექები, შედგენილობისა და მასალის წყაროს მიხედვით, ხასიათდებიან რა ფლიშისთვის დამახასიათებელი ყველა თვისებით, ქვედაცარცულ ნალექებთან ერთად შეადგენენ კავკასიონის რკალსუკანა აუზის აღმოსავლეთ ნაწილის (აღმოსავლეთ (ჭიაური-დიბრარის) ფლიშური აუზი) ერთიან კარბონატულ-კლასტურ ფლიშურ ფორმაციას.

კახეთის ქედის სამხრეთ ნაწილის ფარგლებში ჩვენს მიერ ნამარხი ნაკვალევები დადგენილია მდინარეების ხევგრძელის და ანისხევის ქრილებში. იქნოფაუნის შემცველია კამპანური "ჯორჯის" და მასტრიხტული "საბუეს" წყებების ქანები.

კახეთის ქედის ზედაკარცულ ნალექებში ჩვენს მიერ წინასწარი განსაზღვრით დადგენილი იქნოკომპლექსი: *Belorhappe zickzack* (Heer), *Cosmorhappe* isp., *Chondrites intricatus* (Brongniart), *Ch. targionii* (Brongniart), *Halopoa imbricata* Torell, *Helminthopsis* isp., *Lorenzina* isp., *Ophiomorpha annulata* (Książkiewicz), *Oph. rudis* (Książkiewicz), *Paleodictyon strozzii* Meneghini in Savi & Meneghini, *Planolites* isp, *Thalasinoides* isp., *Trichichnus linearis* Frey - ღრმა ზღვის *Nereites*-ის იქნოფაციესზე მიუთითებს.

სანტონ-მასტრიხტულის ფაციესების და პალეოგეოგრაფიის რუკის (ვაგარელი, 1954, ნახ. 33) მიხედვით ჟინვალი-გომბორის სტრუქტურულ-მორფოლოგიური ერთეულის ჩრდილო ნაწილი წარმოადგენდა ტურბიდიტური ნალექდაგროვების ღრმაწყლიან აუზს, რაც იქნოკომპლექსის შემადგენლობის ანალიზითაც დასტურდება.